

SÜKÜSKUU

AEGUMATUD MASINAD: paljude seto põllumeeste traktorid on vanemad kui nende lapsed. Foto arhiiv

Põllumees on olla uhke ja hää

Milliseid vilju noppisid Setomaa põllumehed septembris ning kuidas algas uus kooliaasta seto lastele, kirjutab ANTI LILLAK.

Septembris jätkus saagikoristamine põldudel. Viimase puhul tegi ajaleht «Setomaa» pikema loo põllumeestest ning uuris kolmelt perelt, Auseritelt, Kooseritelt ning Laaneotsadelt, kuidas Setomaa põllumees elab ja milline on tema töö. Kui väga tahta, siis toidab oma maa ka tänapäeval ära, kuid kahtlemata pole see töö kergemate killast.

Setomaa põllud on keskmise saagikusega, kuid põhiliseks mureks, millega talunik peab arvestama, on võimalused turustada saaki. Viimase aja eurotoetused on üldist majandusliku olukorda pisut parandanud, kuid oma sõna saagi edenemises on öelda ka Ilmataadil. Siiski on hea meel tõdeda, et talunike endi meelest on põllumees olla uhke ja häa.

September on ka uue kooliaasta algus. Kuu 3. päeval avati Värskas Gümnaasiumis pidulikult riigikogulaste osavõtul vastastel remonditud käsitöö – ja kodundusklass.

Remondi käigus said välja vahetatud ukSED – aknad, põrand ning paigaldati uus elektrid – , kütte – ja signalisatsioonisüsteem ja varem puudunud ventilatsioonisüsteem. Lisaks sai klass uued köögiseadmed ning mööbli. Sellega sai Värskas Gümnaasiumi tööõpetuse ruumid uue näo, kuna poiste töö-

õpetusklass oli remonditud juba mineval aastal.

Kuu 8. päeval toimusid Värskas üle mitme aasta taas Setomaa karikavõistlused jalgpallis. Osalesid neli võistkonda: Mikitamäe, Misso ning kaks Värskas võistkonda. Karikavõitjaks tuli peale energilist võistluspäeva viimaks Värskas I võistkond, teiseks jäi Misso võistkond. Karikavõistluste korraldajad jäid toimunud üritusega rahule ning lubasid hakata organiseerima Setomaa karikavõistlusi regulaarselt.

17.–24. septembril käis busis täis setosid kaugel põhjas Saamimaal, kus tutvuti saamide elu ja tegemistega ning pandi kõrvale, mida head võiks ka ise kodus järgi proovida. Omakeelne kooliharidus ja meedia ning traditsioonilised käsitöö – ja eluviisid võimaldavad saami rahval aegade voolus hoida isolemist ning aitaksid kindlasti ka seto rahval edasi kesta, kui me asja tõsiselt käsile võtaksime ning selles vallas oma kuldse kesktee leiaksime.

✕✕✕ **Siiski on hea meel tõdeda, et ka tänapäeval on talunike endi meelest põllumees Setomaal olla uhke ja häa.**

Algus selleks on muidugi tehtud juba kaua aega tagasi, ent alati on kasulik vaadata, kuidas teised paljuski meiega samas seisus rahvad elavad. Sõprusliit saamidega sai tol reisis igatahes sobitatud. Võib – olla pole kaugel ka setokeelne ametlik haridussüsteem algkoolist kõrgkoolini.

Sportielu elas aga sügisel täiehooga edasi. Nimelt toimus kuu

27. päeval Värskas traditsiooniline rahvaspordiüritus ümber järve jooks. Orienteerumisklubi Peko, Värskas Gümnaasiumi ning Värskas Vallavalitsuse korraldatud jooksust võttis osa üle 100 inimese, sealhulgas oli kohale tulnud kaugemaltki Kagu – Eestist.

Kõik korraldajad ja osavõtjad jäid üritusega väga rahule. Oma tervise eest hoolitsemine muutub inimestele järjest olulisemaks, rohke osavõtt jooksust näitab seda ilmekalt.

Septembri ja oktoobri vahetuse paiku selgus, et alates 2008. aastast võib tasulise Venemaa soodusviisa hind odavendada 1250 kroonilt 550 kroonile. Juba 2007. aasta 1. juunist hakkas kehtima Venemaa ja Euroopa Liidu lihtsustatud viisarežiim, mis tootab tuua reaalseid soodustusi ka Setomaa rahvale.

Loodetavasti aitab selline samm lähendada võimaluse piires kahe riigi vahel jagatud Setomaa osasid teineteisele ning maa ühtsust mingil määral hoida.

Samuti on jätkuvalt elus lootus, et tuleb kord aeg, mil kogu Setomaa on taas üks maa ilma eraldava piirita. Issanda teed on ettearvamatu ning maailma poliitilisel kaardil hakkab see tõik eriti silma.

Vaevast oleksid 20. sajandi alguse suured poliitoloogid ja diplomaadid suutnud ette näha, milline on olukord praegu. Vaevast suudame meigi saja aasta pärast olevaid riigipiire ette ennustada. Sestap on oluline tunda rõõmu kõigest, mis parajasti head toob. ■

SAAMI LAUL: Setomaa delegatsioon sai Saamimaal käies kuulata nii ehedat joigumist kui õppida käsitöö turustamist. Foto arhiiv